

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia na lata 2021-2026

„Osoba niepełnosprawna partnerem na lokalnym rynku pracy”

Zawiercie, Kwiecień 2021r.

Wstęp:

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia na lata 2021-2026 pod nazwą „Osoba niepełnosprawna partnerem na lokalnym rynku pracy” stanowi kontynuację przyjętego przez Radę Powiatu Zawierciańskiego w 2014r. Programu Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „RAZEM”. Podstawę prawną opracowania stanowi art. 35a. ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020r. poz. 426 t.j. z późn. zm.).

Pomimo stale rosnącej świadomości społecznej dotyczącej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i przekazywanych na ten cel środków finansowych cały czas obserwuje się duże trudności w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, a następnie jego utrzymania przez osoby niepełnosprawne. Często wśród pracodawców istnieje przekonanie, iż osoby niepełnosprawne posiadają mniejszy potencjał zawodowy co może powodować, że osoby z dysfunkcjami całkowicie rezygnują z aktywności zawodowej stając się z czasem grupą osób wykluczonych społecznie.

Celem niniejszego programu jest opracowanie spójnych i efektywnych działań mających na celu doprowadzenie do ograniczenia bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren powiatu zawierciańskiego i wyrównywania ich szans na lokalnym rynku pracy. Na zasięg przedsięwzięć realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w perspektywie najbliższych sześciu lat wpływ będą miały środki finansowe przekazywane Powiatowemu Urzędowi Pracy w Zawierciu na aktywizację zawodową jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działania.

1. Uzasadnienie potrzeby wdrażania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 1 sierpnia 1997r. jest nadrzędnym dokumentem określającym prawa tej grupy społecznej. Stanowi ona, że osoby niepełnosprawne to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych i zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. W aspekcie zatrudnienia osoby niepełnosprawne mają prawo do pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakłada na samorząd powiatu zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przestrzegania praw tej grupy społecznej, w szczególności opracowanie i realizację zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w wyżej określonych zagadnieniach. Ustawa określa rehabilitację osób

niepełnosprawnych jako zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja zawodowa realizowana przez Powiatowe Urzędy Pracy jest istotnym etapem całego procesu rehabilitacji mającej na celu zdobycie i utrzymanie zatrudnienia.

Kolejnym aktem regulującym kwestie rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych jest Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa określa wachlarz usług i instrumentów rynku pracy, który może być stosowany wobec osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych, która to grupa zaliczana jest do grona osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i przysługuje im pierwszeństwo w kierowaniu do udziału w programach specjalnych.

W powiecie zawierciańskim zostały dotychczas opracowane dwa Powiatowe Programy Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2013 oraz 2014-2020, których celem było usystematyzowanie i zbudowanie spójnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. Na lata 2014-2020 w związku z wdrażaniem ogólnego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych opracowany został Program Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „RAZEM”, który poświęcony był rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na terenie powiatu zawierciańskiego. Niniejszy program jest jego kontynuacją na lata 2021-2026.

2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

W rozumieniu wyżej cytowanej ustawy niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W celu realizacji założeń tejże ustawy, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustala się trzy stopnie niepełnosprawności. Stopień niepełnosprawności ustala się osobie, która ukończyła 16 rok życia na czas określony lub na stałe w zależności od oceny możliwości poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej uzyskaniem orzeczenia.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. W rozumieniu ww. ustawy za niezdolność do samodzielnej egzystencji uznaje się naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zaliczanie do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza możliwości zatrudnienia osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadkach gdy pracodawca przystosuje stanowisko pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej i/lub zatrudni w formie telepracy.

Zgodnie z art. 8 ust.1 cytowanej ustawy rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Realizując przepisy ustawy o rehabilitacji Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu rejestruje osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności nadając im status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. Osoby z orzeczoną niepełnosprawnością posiadające z tego tytułu uprawnienia do świadczeń pieniężnych np. renta z tytułu niezdolności do pracy, renta socjalna, zasiłek stały uzyskują status osoby poszukującej pracy natomiast osoby nie uzyskujące świadczeń pieniężnych z tytułu niepełnosprawności i spełniające inne warunki określone w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020r. poz. 1409 t.j. z późn. zm.) uzyskują status osoby bezrobotnej.

Zgodnie z art. 49 tejże ustawy bezrobotny niepełnosprawny należy do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo korzystać z usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przy czym wydatki na usługi i instrumenty rynku pracy finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne mogą być finansowane z Funduszu Pracy lub środków PFRON, a w odniesieniu do poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu tylko ze środków PFRON (art.11 ustawy o rehabilitacji).

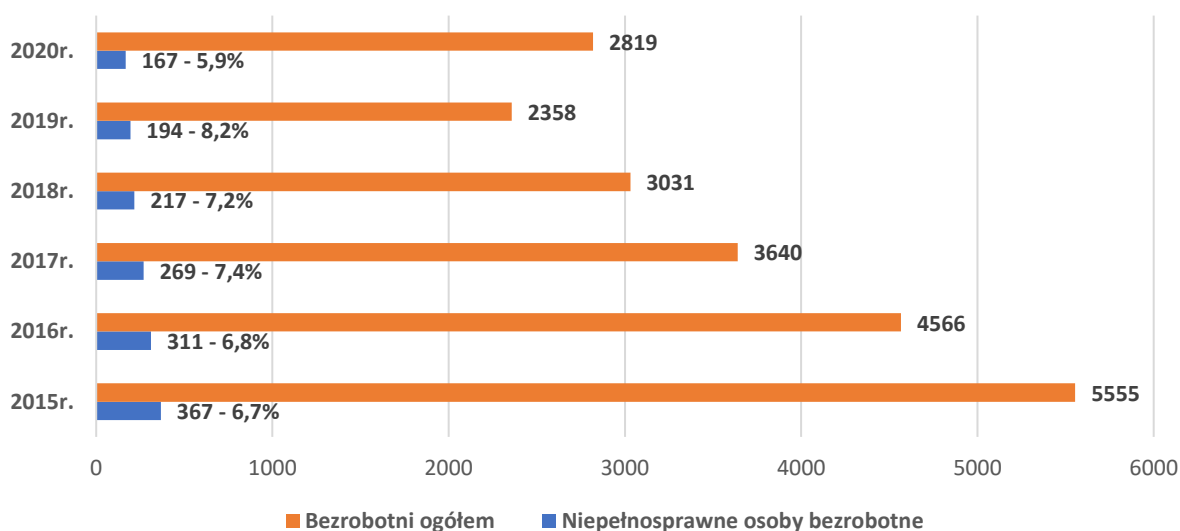
3. Struktura zarejestrowanych osób niepełnosprawnych

Zarejestrowane osoby niepełnosprawne stanowią grupę wewnątrznie zróżnicowaną pod względem stopnia niepełnosprawności, płci, wieku, wykształcenia, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy. Rodzi to konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tej grupy społecznej. Z punktu widzenia źródła finansowania działań aktywizacyjnych istotny jest podział osób niepełnosprawnych ze względu na posiadany przez nie status nabywany podczas rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu.

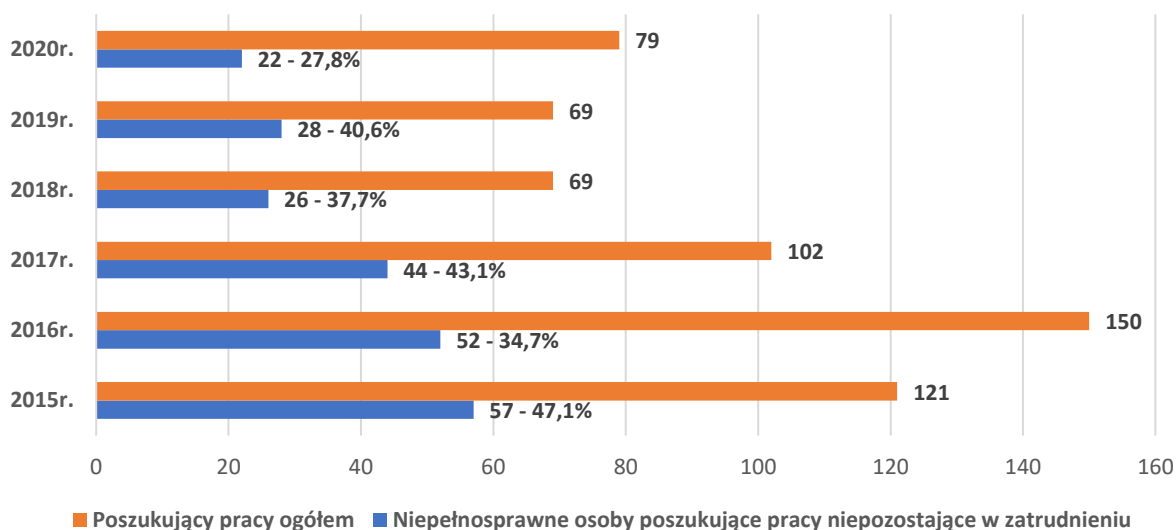
Osoby niepełnosprawne ze statusem osoby bezrobotnej stanowią grupę, której udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych kształtuje się na przestrzeni ostatnich

sześciu lat na poziomie 6% - 8%. W 2015r. liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych wynosiła 367 osób, a w 2020r. liczba ta spadła do poziomu 167 osób. W przypadku osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu stanowią one w analizowanym okresie od 28% do 47% ogółu zarejestrowanych osób poszukujących pracy, a ich udział na przestrzeni ostatnich sześciu lat podlegał większym wahaniom. W 2015r. zarejestrowanych było 57 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, a w 2020r. liczba ta spadła do poziomu 22 osób.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020

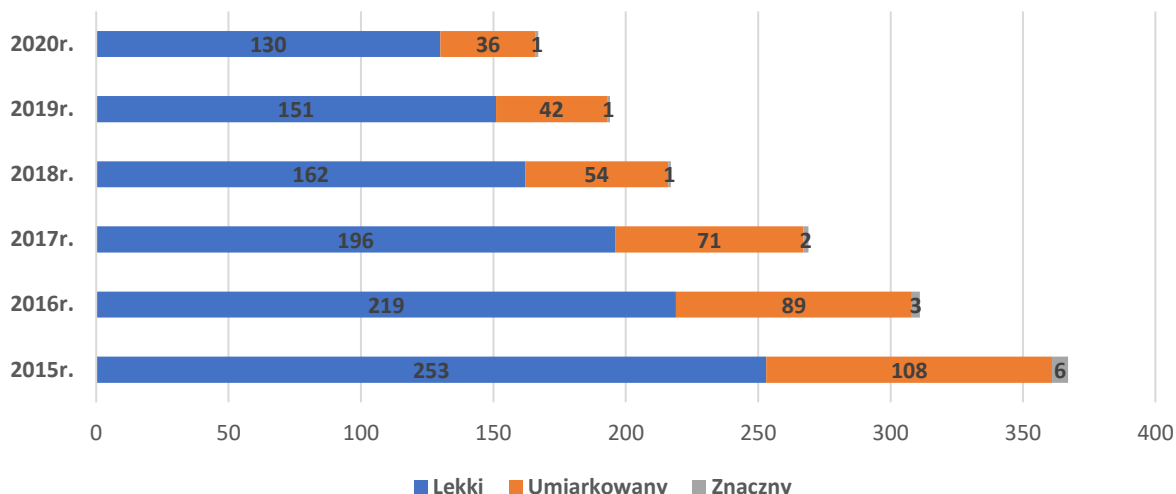
Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020

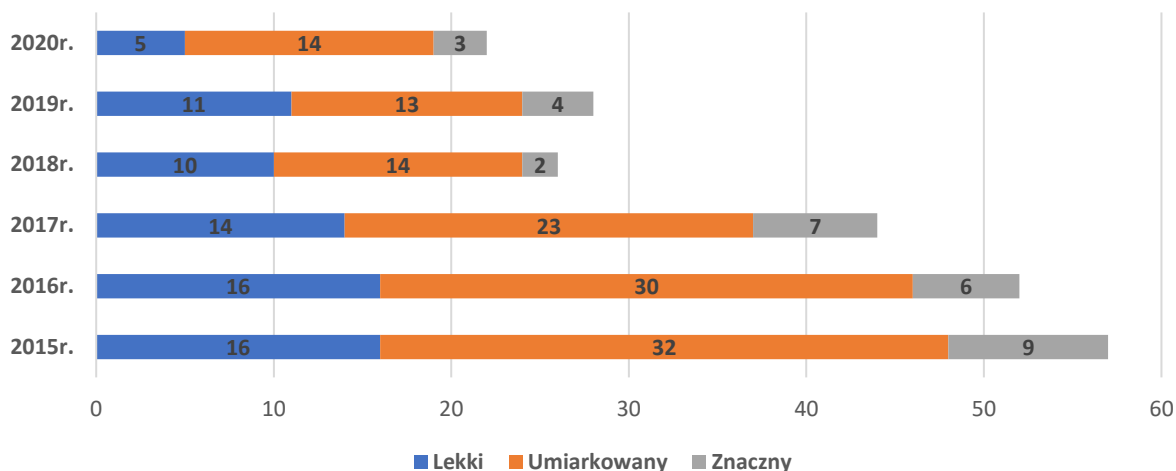
Stopień niepełnosprawności w dużej mierze determinuje możliwość podjęcia zatrudnienia. Wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych dominują osoby z orzeczonym lekkim stopniem niepełnosprawności. Na przestrzeni analizowanego okresu średnio 70%

badanej populacji posiadało lekki stopień niepełnosprawności i zauważalny jest wzrost odsetka osób z tym stopniem niepełnosprawności natomiast spada odsetek osób niepełnosprawnych z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W 2015r. osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowiły 69%, a w 2020r. 78% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy dominuje umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według stopnia niepełnosprawności

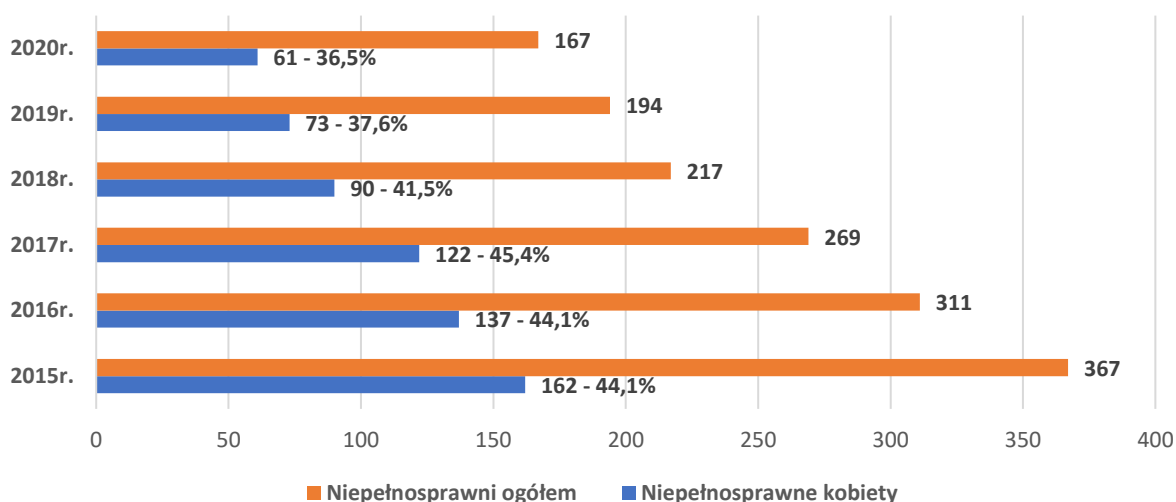
Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według stopnia niepełnosprawności

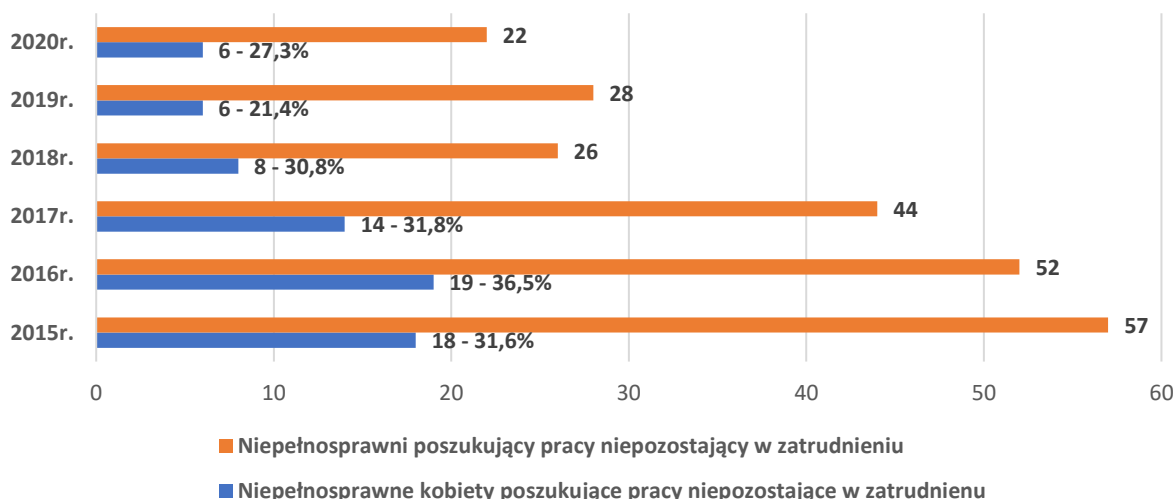
Rozpatrując analizowaną grupę z punktu widzenia płci, wśród osób niepełnosprawnych ze statusem osoby bezrobotnej kobiety stanowią mniej liczną grupę niż mężczyźni, a ich udział kształtuje się na poziomie od 44% w 2015r. do 36,5% w 2020r. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat odsetek niepełnosprawnych kobiet w całej grupie bezrobotnych osób niepełnosprawnych spadł o prawie 9 p.p. Wśród osób

niepełnosprawnych ze statusem poszukującego pracy kobiety również stanowią mniej liczną grupę, a ich udział kształtuje się na poziomie od 21,4% do 36,5% i podlega większym wahaniom niż w przypadku bezrobotnych kobiet niepełnosprawnych. Porównując statystyki dotyczące relacji kobiet do mężczyzn to w całej populacji zarejestrowanych bezrobotnych dominują kobiety, a ich udział kształtuje się powyżej 50% w przeciwieństwie do osób niepełnosprawnych gdzie przeważają mężczyźni zarówno w grupie bezrobotnych jak i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Niepełnosprawne kobiety bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020

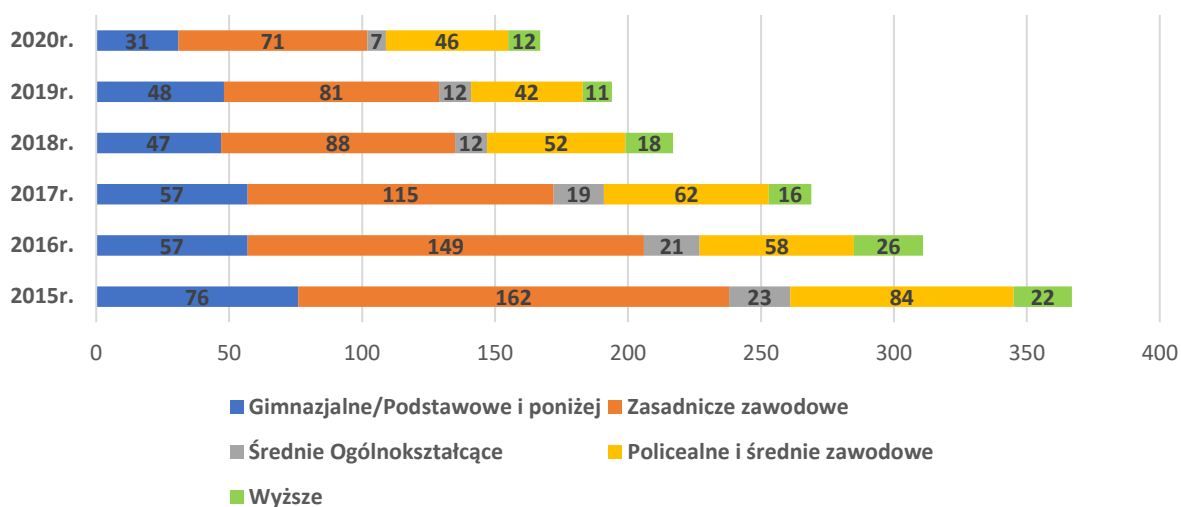
Niepełnosprawne kobiety poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020

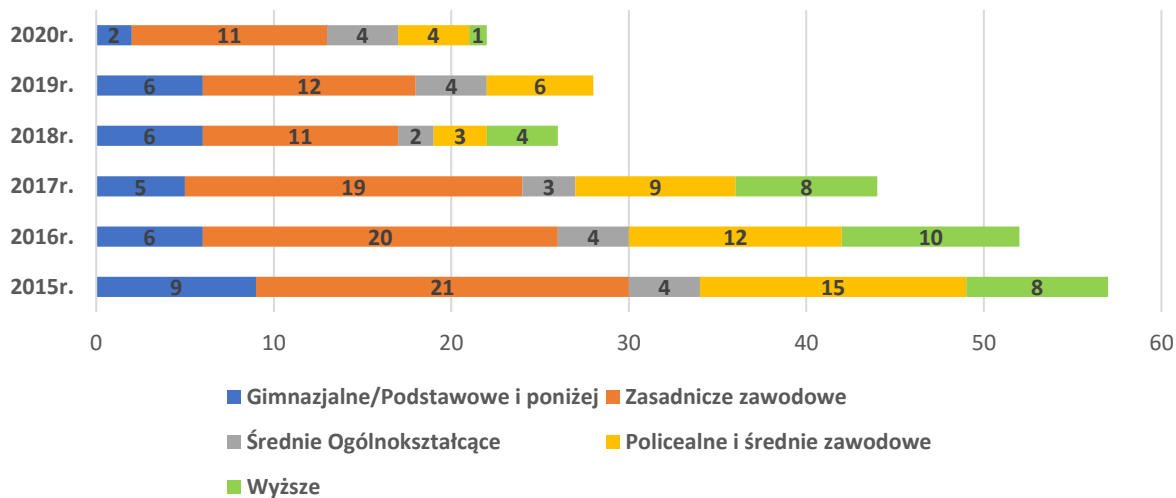
Istotnym czynnikiem wpływającym na możliwość podjęcia zatrudnienia jest poziom wykształcenia. W przypadku osób niepełnosprawnych posiadających status bezrobotnego jak i poszukującego pracy największy odsetek osób posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe, natomiast najmniejszy odsetek osób posiada

wykształcenie średnie ogólnokształcące i wyższe. Porównując te statystyki do ogółu bezrobotnych należy stwierdzić, że struktura poziomu wykształcenia jest zbieżna w przypadku osób niepełnosprawnych jak i całej populacji bezrobotnych, w której również wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe jest dominujące, a średnie ogólnokształcące najrzadziej występujące. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu cechują się jednak niższym poziomem wykształcenia niż całość populacji bezrobotnych. Wśród osób niepełnosprawnych udział osób z wykształceniem wyższym kształtuje się na poziomie 6%-8% na przestrzeni ostatnich sześciu lat, a w przypadku ogółu bezrobotnych wskaźnik ten oscyluje na poziomie 16%-18%.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według wykształcenia

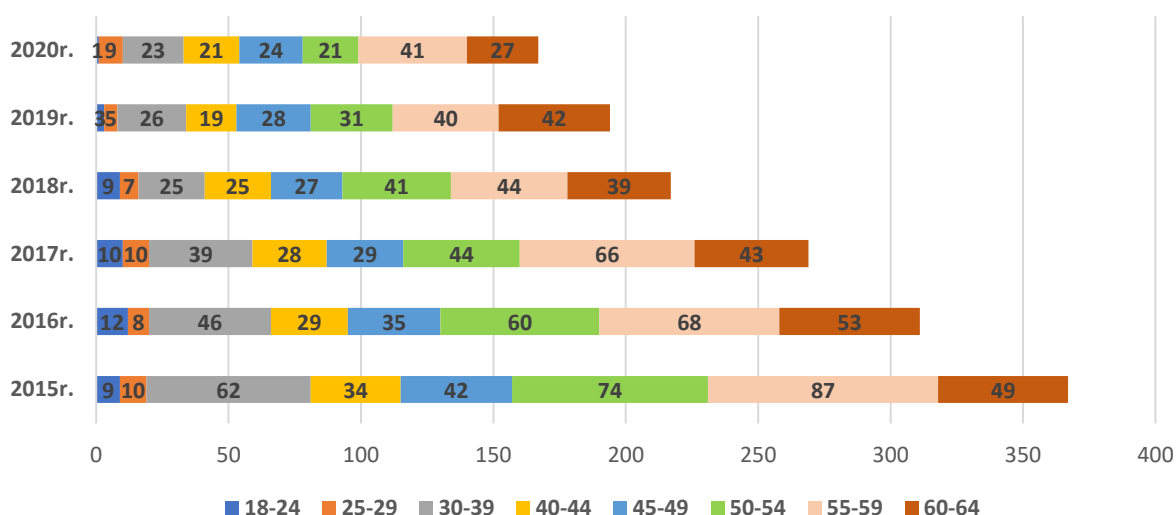

Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według wykształcenia

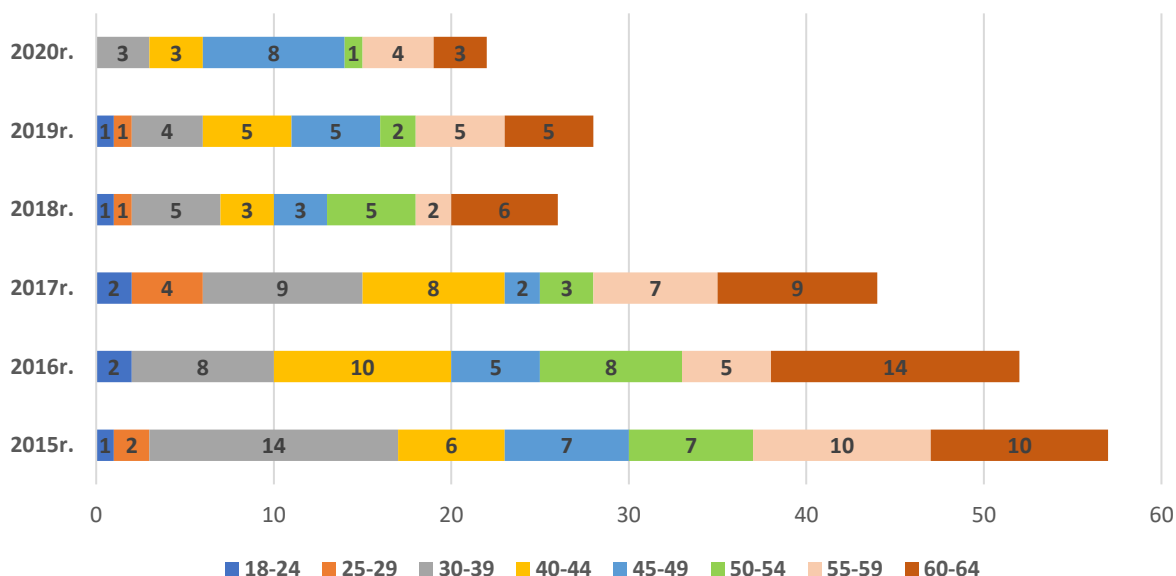

Analizując zarejestrowane osoby niepełnosprawne z punktu widzenia wieku należy stwierdzić, że zarówno w przypadku osób niepełnosprawnych ze statusem bezrobotnego jak i poszukującego pracy dominują osoby starsze w wieku 45 lat i powyżej. Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych osoby w wieku 45 lat i powyżej w każdym z analizowanych lat stanowią około 70% wszystkich bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Najmniej liczną grupą są osoby młode w wieku 18-24 lat. Odnosząc te dane do całości populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu należy stwierdzić, że osoby niepełnosprawne są relatywnie starsze niż cała grupa bezrobotnych. Dominującym wiekiem wśród całej populacji osób bezrobotnych jest przedział wiekowy 25-44 lata.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według wieku

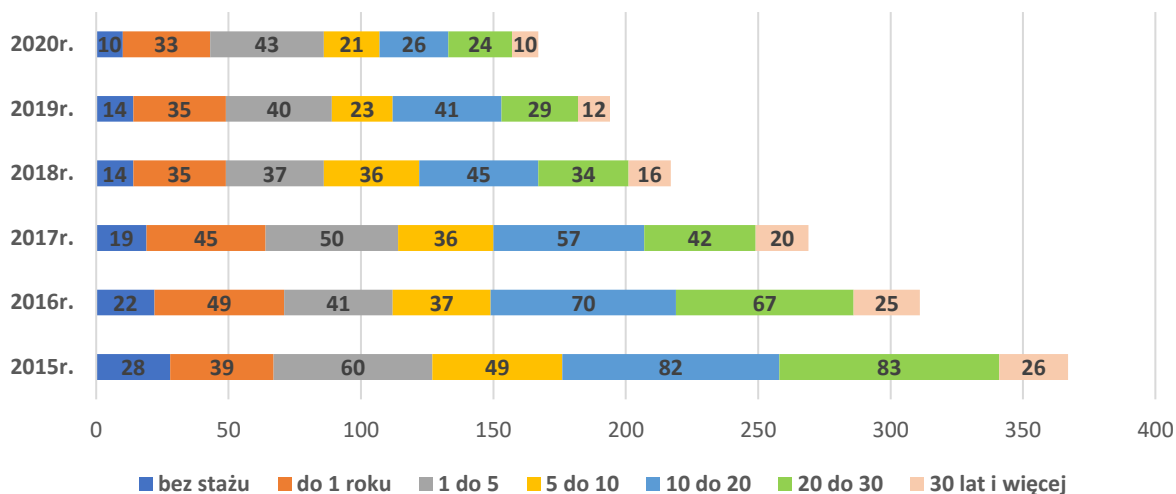

Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niezastające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według wieku

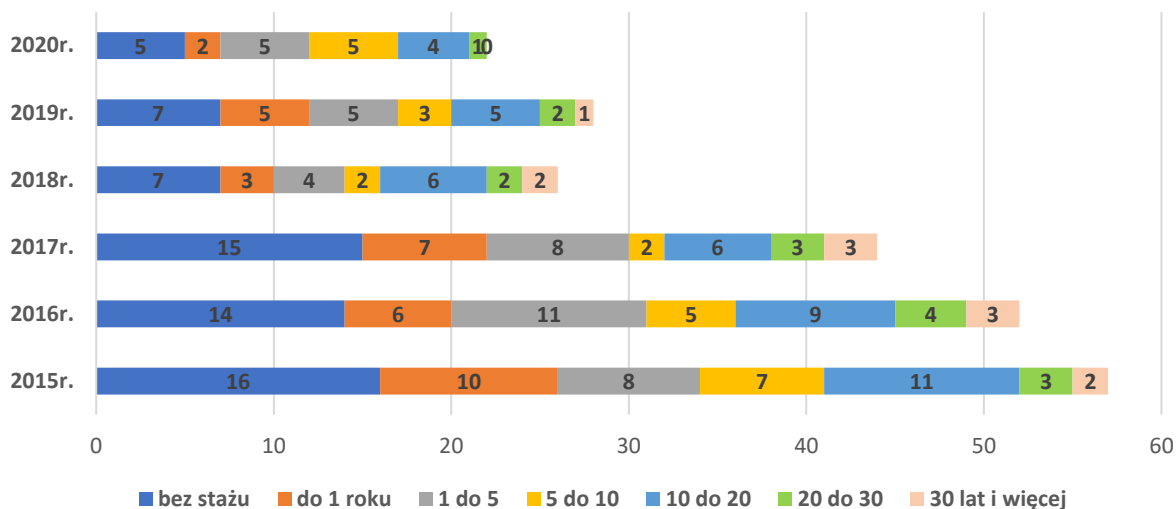

Rozpatrując badaną grupę pod kątem posiadanego stażu pracy stwierdza się, że ponad 90% zarejestrowanych osób niepełnosprawnych jako bezrobotne posiada jakiegokolwiek doświadczenie zawodowe. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat corocznie zwiększał się odsetek osób posiadających krótki staż pracy tj. osoby bez stażu pracy lub nie dłuższy niż 5 lat. W 2015r. osoby, o krótkim stażu pracy stanowiły 34,5% badanej populacji, a w 2020r. już 52,1%. Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy doświadczenie zawodowe posiada średnio około 70% osób niepełnosprawnych, a udział grupy o krótkim stażu pracy kształtuje się na poziomie 55-60% w analizowanym okresie. Odnosząc te dane do ogółu osób bezrobotnych należy stwierdzić zgodność ponieważ w całej populacji osób bezrobotnych również dominuje staż pracy w przedziale 0-5 lat.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według stażu pracy

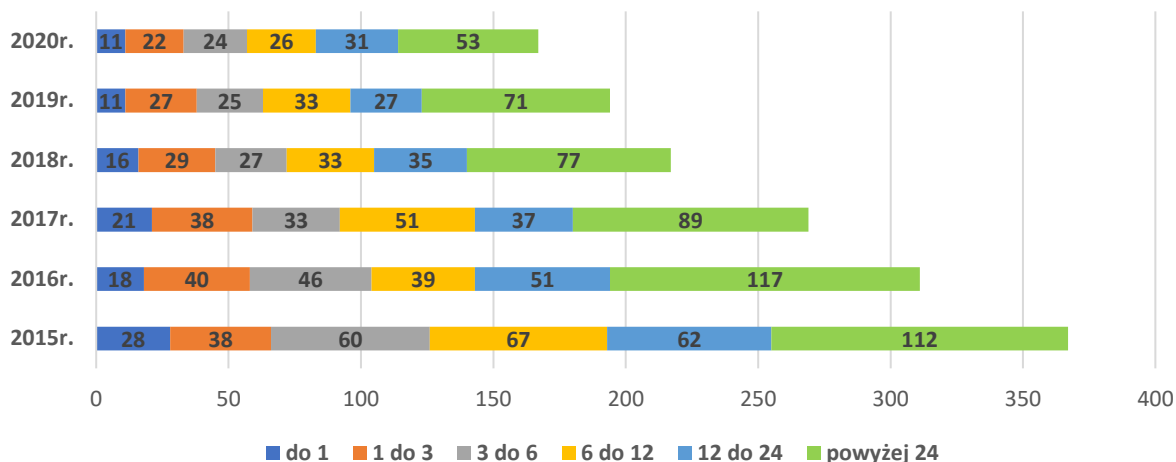

Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015 - 2020 według stażu pracy

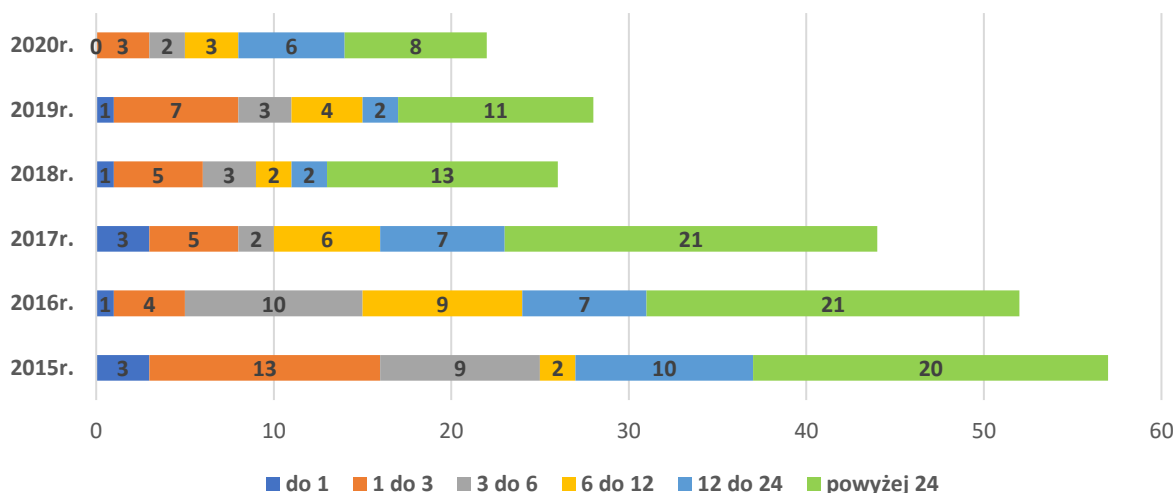

Okres pozostawania bez pracy jest bardzo ważnym czynnikiem ze względu na aspekt posiadanych umiejętności, które ulegają dewaluacji w momencie ich niepraktykowania oraz aspekt psychologiczny czyli zniechęcenie do poszukiwania pracy czy obniżone poczucie wartości z każdym miesiącem niemożności znalezienia pracy. Rozpatrując strukturę bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych należy stwierdzić, że dominującą grupą są osoby długotrwale bezrobotne czyli pozostające bez pracy co najmniej 12 miesięcy w okresie ostatnich 24 miesięcy. Wśród osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w każdym z analizowanych lat osoby pozostające bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy stanowiły około 50% wszystkich zarejestrowanych osób niepełnosprawnych i wskaźnik ten jest zbliżony dla całości populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015-2020 według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach

Niepełnosprawne osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w PUP Zawiercie w latach 2015 - 2020 według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach

4. Cele i działania podejmowane w ramach Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia stanowi usystematyzowany zbiór działań do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu przy czynnym udziale instytucji i organizacji wspierających aktywizację osób niepełnosprawnych oraz samych pracodawców. Wspólne realizowanie działań przyczynia się do szybszego i efektywniejszego zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych.

Celem programu jest opracowanie spójnych i efektywnych działań, których rezultatem będzie ograniczenie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych i wyrównywanie ich szans na lokalnym rynku pracy. Powyższy cel może zostać zrealizowany dzięki objęciu jak największej liczby osób niepełnosprawnych procesem aktywizacji zawodowej wykorzystując dostępne rozwiązania przy jednoczesnym uwzględnieniu specyficznych potrzeb tych osób i określonych uwarunkowań niepełnosprawności, a z drugiej strony dzięki promowaniu wśród pracodawców korzyści płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz budowaniu ich świadomości dotyczącej specyficznych potrzeb, uwarunkowań, ograniczeń, sposobach współdziałania z takimi osobami.

Brak wiedzy wśród pracodawców o różnych rodzajach dysfunkcji powoduje, iż osoby niepełnosprawne są traktowane jako jedna zbiorcza kategoria i z założenia są postrzegane jako osoby „gorsze”, „mniej wydajne”, „niewygodne”, których zatrudnianie nie przynosi wymiernych korzyści, a wręcz wymaga ponoszenia dodatkowych kosztów. Jednocześnie zatrudnianie osób niepełnosprawnych przynosi pracodawcom jak i samym osobom niepełnosprawnym liczne benefity. Pracodawcy ponoszą z tego tytułu mniejsze koszty zatrudnienia, budują pozytywny wizerunek firmy oraz mają możliwość pozyskania wykwalifikowanego pracownika, utożsamiającego się ze swoim miejscem pracy. Dla osób niepełnosprawnych jest to szansa na aktywne życie oraz osiągnięcie samodzielności finansowej.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych jest procesem długotrwałym, wymagającym indywidualnego podejścia przy zastosowaniu kompleksowych i złożonych form działania. Szczególna rola przypada tu Powiatowym Urzędem Pracy, których działania obejmują przygotowanie do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy poprzez objęcie różnymi formami wsparcia i możliwościami rozwoju zawodowego oraz pomocy w aktywnym jej poszukiwaniu i utrzymaniu.

Cel: Ograniczenie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych oraz wyrównywanie ich szans na lokalnym rynku pracy

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

2. Tworzenie przyjaznego środowiska do zatrudniania osób niepełnosprawnych

Zadanie 1. Opracowywanie Indywidualnego Planu Działań dla osób niepełnosprawnych

Indywidualny Plan Działania jest formą wsparcia bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych, która jest dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości zarejestrowanej osoby, z uwzględnieniem jego wykształcenia, doświadczenia zawodowego, predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych oraz możliwości podjęcia zatrudnienia lub działalności gospodarczej. Plan opracowywany jest przy ścisłej współpracy z zainteresowanym i ma na celu nakreślić ramy działania, a w tym możliwe do zastosowania formy wsparcia ze strony Powiatowego Urzędu Pracy z określeniem terminów, których efektem końcowym będzie podjęcie zatrudnienia lub działalności gospodarczej.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych, którym opracowano Indywidualny Plan Działania w ciągu roku

Zadanie 2. Pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych

Pośrednictwo pracy jest jedną z podstawowych usług rynku pracy, realizowaną przez Powiatowe Urzędy Pracy na rzecz poszukujących pracy, w tym osób niepełnosprawnych, oraz pracodawców. Najważniejszymi działaniami w ramach tej usługi jest pozyskiwanie od pracodawców ofert pracy, następnie ich przekazywanie do publicznej wiadomości w siedzibie Urzędu, Centralnej Bazy Ofert Pracy, a także przy wykorzystaniu innych środków masowego przekazu oraz kojarzenie odpowiednich ofert pracy z zarejestrowanymi osobami bezrobotnymi.

Pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych jest istotnym elementem rehabilitacji zawodowej i ma na celu zwiększyć szansę tej grupy na współczesnym rynku pracy. Rezultatem pośrednictwa pracy powinno być zatrudnienie na stanowisku odpowiednio dopasowanym do możliwości, umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych co jest możliwe dzięki wspieraniu i promowaniu zatrudnienia tej grupy osób, szczególnie wśród firm planujących lub zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z usługi pośrednictwa pracy w ciągu roku, ilość ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych, liczba podjęć pracy przez osoby niepełnosprawne

Zadanie 3. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych

Poradnictwo zawodowe jest usługą kierowaną do bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych oraz pracodawców, która polega na udzieleniu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca pracy, planowania kolejnych etapów kariery zawodowej oraz lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy dzięki udzielaniu informacji zawodowych, porad, kierowaniu na specjalistyczne badania lekarskie, a także pomocy pracodawcom w doborze odpowiednich kandydatów oraz wspieraniu ich rozwoju i jego pracowników. Usługa ta skierowana jest przede wszystkim dla ludzi, którzy nie mają ukształtowanego wzorca zawodowego, nie potrafią ocenić swoich możliwości i szans na rynku pracy oraz nie mają sprecyzowanych oczekiwań wobec przyszłej kariery zawodowej.

Usługa ta jest niezbędna również dla osób niepełnosprawnych, które częstokroć nie posiadają kwalifikacji lub ich kwalifikacje nie są dostosowane do wymogów współczesnego rynku pracy i oczekiwań pracodawców lub utraciły zdolność do wykonywania pracy w dotychczasowym zawodzie. Pasywna postawa osób niepełnosprawnych oraz trudności w znalezieniu pracy powodują, że rolą doradcy zawodowego jest pomoc w zidentyfikowaniu ich potencjału zawodowego, możliwości na rynku pracy oraz zaplanowaniu kolejnych etapów ścieżki zawodowej.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość porad zawodowych udzielonych osobom niepełnosprawnym w ciągu roku

Zadanie 4. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych

Szkolenia są instrumentem wsparcia osób niepełnosprawnych umożliwiającym zdobycie, podniesienie, uzupełnienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych co zwiększa szanse tych osób na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia. Tematyka szkoleń musi być dostosowana do aktualnych potrzeb zainteresowanego przy uwzględnieniu zmian zachodzących na rynku pracy i oczekiwań pracodawców co do pożądanego zawodu, specjalności czy kwalifikacji zawodowych. Ukończenie szkolenia skutkuje podniesieniem poziomu kwalifikacji zawodowych i zwiększoną atrakcyjnością kandydata w przyszłym procesie rekrutacji.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych przeszkolonych w ciągu roku

Zadanie 5. Staże dla osób niepełnosprawnych

Staż umożliwia nabywanie praktycznych umiejętności przez osobę niepełnosprawną poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Stażyści nabywają umiejętności oraz kwalifikacje zgodnie z programem stażu, a tym samym doświadczenie zawodowe oraz możliwość poznania nowego zawodu. Ponadto jeżeli pracodawca pozytywnie oceni ich prace mają szansę na stałe zatrudnienie po zakończeniu stażu. Rolą Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu jest współpraca z pracodawcami w zakresie organizacji miejsc aktywizacji zawodowej oraz pomocy w wyborze stanowisk pracy do potrzeb osób z różnymi stopniami niepełnosprawności.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych, które podjęły staż

Zadanie 6. Zatrudnienie subsydiowane dla osób niepełnosprawnych

Prace interwencyjne, dofinansowanie wynagrodzenia niepełnosprawnych, którzy ukończyli 50 rok życia, umożliwiają zatrudnienie osób niepełnosprawnych, a pracodawca z tego tytułu uzyskuje refundację części kosztów poniesionych z tytułu zatrudnienia. Ta forma pomocy umożliwia osobom niepełnosprawnym powrót na rynek pracy i podjęcie zatrudnienia. Rolą Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu jest promowanie tych instrumentów rynku pracy wśród osób niepełnosprawnych jak i samych pracodawców, a także pomoc w wyborze stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, dofinansowania wynagrodzenia bezrobotnych, którzy ukończyli 50 rok życia

Zadanie 7. Samozatrudnienie przez osoby niepełnosprawne

Podjęcie jednoosobowej działalności gospodarczej w przeciwieństwie do pracy na etacie zwiększa swobodę działania, daje możliwość samodzielnego decydowania ile i w jaki sposób będzie się pracować elastycznie wyznaczając czas pracy. Wspieranie osób niepełnosprawnych w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej jest możliwe dzięki przyznawaniu dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Ilość osób niepełnosprawnych rozpoczynających własną działalność gospodarczą dzięki otrzymaniu dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu

Zadanie 8. Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych

Forma wsparcia obejmuje udzielenie refundacji dla pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w związku z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej. Rolą Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu jest promowanie tego instrumentu rynku pracy wśród pracodawców.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Zadanie 9. Kampania informacyjna skierowana do lokalnych pracodawców

Prowadzenie zintegrowanych działań mających na celu uświadamianie pracodawców o benefitach wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz możliwościach korzystania z instrumentów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy i PFRON, które umożliwiają obniżenie kosztów zatrudnienia takich osób. Działania mają charakter informacyjny i są prowadzone podczas kontaktu z pracodawcami jak i poprzez informacje zamieszczane na stronie internetowej. Ważnym elementem w ramach kampanii jest ściśle partnerstwo z podmiotami statutowo zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej czy organizacje pozarządowe. Dopelnieniem realizacji celu jest szkolenie pracowników tut. Urzędu w zakresie obsługi i aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Termin: Zadanie o charakterze ciągłym

Wskaźnik: Liczba uczestniczących w spotkaniach grupowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu, ilość zamieszczonych informacji na stronach internetowych, liczba pracowników PUP objętych szkoleniami

Zadanie 10. Pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych

Rolą Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu jest pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych poprzez wnioskowanie o środki rezerwy Ministra właściwego do spraw pracy z Funduszu Pracy, środki z obszaru G w ramach PFRON oraz środki unijne w drodze projektów systemowych i konkursowych realizowanych samodzielnie lub we współpracy z innymi podmiotami gdzie grupą docelową są m.in. osoby niepełnosprawne.

Termin: Zadanie uzależnione od terminów naboru wniosków

Wskaźnik: Ilość wydatkowanych środków finansowych, ilość osób niepełnosprawnych zaktywizowanych z pozyskanych środków finansowych

Podsumowanie:

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia jest dokumentem, który określa wachlarz usług i instrumentów

rynku pracy, których odpowiednie zastosowanie ma na celu poprawić sytuację zawodową osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. W dobie spadającej liczby Zakładów Aktywności Zawodowej oraz Zakładów Pracy Chronionej stanowiących swoistego rodzaju bufor pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej, a pracą na otwartym rynku pracy ww. usługi i instrumenty stanowią podstawowe, a czasami jedyne realne wsparcie dla omawianej grupy społecznej w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Celem nadrzędnym programu jest ograniczenie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych oraz wyrównywanie ich szans na lokalnym rynku pracy co będzie skutkowało mniejszą marginalizacją i dyskryminacją osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren powiatu zawierciańskiego. Rehabilitacja zawodowa jest zwieńczeniem całego procesu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, począwszy od rehabilitacji zdrowotnej poprzez rehabilitację społeczną i pozwala osiągnąć niezależność finansową i prowadzić aktywne życie przez osoby niepełnosprawne.

To czy zamierzone cele zostaną osiągnięte zależy od wielu czynników. Osoby niepełnosprawne są w znacznym stopniu grupą bierną zawodowo, a pracodawcy ze względu na niewiedzę i uprzedzenia niechętnie korzystają z usług takich osób. Rolą Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu jest promowanie u pracodawców korzyści płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych, a w przypadku osób niepełnosprawnych przygotowywanie ich do pracy na otwartym rynku pracy oraz wspieranie podjęcia i utrzymania zatrudnienia dzięki usługom i instrumentom rynku pracy.

Program działań jest dokumentem wieloletnim w związku z czym monitorowanie realizacji zadań i celów szczegółowych przy wykorzystaniu wskaźników monitorujących odbywać się będzie corocznie i przedstawiane będzie do zaopiniowania Powiatowej Radzie Rynku Pracy. Ewaluacja niniejszego programu będzie przeprowadzona w przypadku istotnych zmian prawnych wpływających na realizację polityki rynku pracy w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych.